

Беспалікова О. – студентка I курсу
факультету міжнародних відносин
СНУ імені Лесі Українки
Сінченко Є.І. – канд. філол. наук,
доцент кафедри іноземних мов
факультету міжнародних відносин
СНУ імені Лесі Українки

Інтернаціоналізація крилатих висловів французької художньої літератури

Сьогодні у світі стрімко розвиваються глобалізаційні процеси. Не оминають вони і мов. Більше того, ці процеси відбуваються завдяки саме останнім, точніше – за допомогою перекладу.

Глобалізаційні процеси – термін новий, але починалися вони дуже давно. У галузі мов із давніх давен відбувалися контакти, перш за усе, на лексичному рівні, за рахунок запозичень, інтернаціоналізації лексичних одиниць. Не стали винятком і крилаті вирази. Останні склали об'єкт нашого дослідження. Його ж предмет становлять крилаті вирази із літературних творів французьких письменників.

Крилаті вирази, афоризми, ідіоми, перифрази, прислів'я, приказки є основними типами фразеологічних одиниць. Фразеологізм, або фразеологічна одиниця – стійке сполучення слів, головними ознаками якого є цілісність, сталість складу, закріплений порядок слів [1, 41].

Згідно визначення, крилаті вирази – це висловлювання видатних осіб, цитати із літературних творів, що набули узагальненого змісту, а також складні назви історичних і міфологічних подій, які набули переносного значення й зберігають більш чи менш прозорий зв'язок із літературним або конкретно-історичним першоджерелом. Безліч фразеологізмів є унікальними і утворюють власну гілку класифікації – авторські фразеологізми. Вони є присутніми у кожній мові [2, 93].

Однією із найбільш літературно багатих мов є французька. Її історія налічує велику кількість митців, твори яких зробили вагомий внесок у спільну культуру країн світу. Завдяки розповсюдженості французької мови у минулих сторіччях, традиційній популярності французької літератури і сьогодні, безліч фразеологізмів закріпились

у мовах народів планети без змін, тобто пройшли шлях інтернаціоналізації.

Джерелами французьких авторських крилатих висловів є різноманітні жанри літератури: від філософських романів та мемуарів до дитячих казок та пісеньок.

Одним із найвидатніших митців та, як наслідок, авторів фразеологізмів у французькій культурі є письменник та філософ Вольтер. Його перу належать твори, фрагменти яких і досі цитують по всьому світу. Наприклад: *краще – ворог хорошого*. Вираз зустрічається у “Недоторканній” та знову повторюється у “Філософському словнику”.

Не менш відомим є вислів *медовий місяць*. У своєму філософському романі «Задиг, чи Доля» автор висловив думку, що “перший місяць шлюбу є медовим місяцем”.

Так як політика та література досить тісно пов’язані між собою, не є дивним той факт, що деякі вислови увійшли у повсякденне життя народів через політичні твори. Так, наприклад, вираз *гарматне м’ясо*, який характеризує цинічне відношення до цінності людського життя, вперше згадується у політичному помфлеті Шатобріана “Про Бонапарта та Бурбонів”. Із моменту написання цього твору минуло багато років, відбулися численні війни, і протягом кожної із них, на жаль, цей вираз знаходить собі місце.

Іншим важливим джерелом є власне художня література. Іноді навіть жартівливі рядки несуть у собі надзвичайно глибокий зміст. Так, популярний у всьому світі вираз *добре сміється той, хто сміється останнім* часто вживається як застереження і є символом когось стійкого, незламного. Він належить французькому письменнику Жану-П’єру Флоріану, який використав його у байці “Два селяни та хмара”. А не менш відомі слова *чого душа забажає* є рядком із старовинної французької пісеньки “Вузькі черевички.”

Справжнім джерелом крилатих слів стали казки Шарля Перро: *синя борода; хлопчик-мізинчик; Попелюшка, або кришталева туфелька; осячча шкіра; спляча красуня; пряничний будиночок; червона шапочка*, які широко використовуються у багатьох мовах для характеристики осіб та речей завдяки популяризації творів у світі, а, відповідно, їх інтернаціоналізації.

Також, як приклад, можна навести такий афоризм як *людина – звір*. Цим виразом характеризують людину, якій притаманні грубі,

тваринні інстинкти. Він виник із назви роману Еміля Золя із циклу “Ругон-Маккари”.

Весь світ знає, що *апетит з'являється під час їжі*. Першим цю думку висловив Жером де Анже, але крилатість названі слова отримали після того, як Франсуа Рабле використав їх у романі “Гаргантюа та Пантагрюель”.

Жінкам відомо, що 30 років це початок *бальзаківського віку*. Вираз виник після виходу роману французького письменника Оноре де Бальзака “Тридцятирічна жінка”. Героїня цього роману відрізнялася незалежністю, самостійністю суджень та свободою у вираженні своїх почуттів. Часто використовується як жартівлива характеристика жінки у віці 30-40 років.

Надзвичайно цікаві думки можна знайти у спогадах великих людей. Так, у своїх мемуарах письменник та представник французької династії видавців Анрі Етьєн, каже: “*Якби молодість знала, якби старість могла*”.

Отже, ми можемо констатувати, що крилаті вислови як різновид фразеологізмів є невід'ємною частиною кожної мови. Безліч фразеологізмів цього типу, пройшли шлях інтернаціоналізації, відтворення у інших мовах, іноді у великій їх кількості, у незмінній формі, при цьому щоразу набуваючи нового сенсу та звучання.

Література

1. Авраменко О. М, Блажко М. Б. Українська мова та література / О. М. Авраменко М. Б. Блажко. Київ : Грамота, 2014. – 560 с.
2. Терещенко В. М. Українська мова / В. М. Терещенко. Харків: ПП “УЛА”, 2014. – 192 с.
3. Ащукин А. С., Ащукина М. Г. Крылатые слова. / Н. С., Ащукин, М. Г. Ащукина. Москва : Художественная литература, 1988. – 528 с.